

UGOVOR O PREVOZU STVARI

Pojam i karakteristike ugovora

Ugovori o prevozu mogu biti: ugovori o prevozu lica i ugovori o prevozu stvari.

Ugovorom o prevozu stvari⁷³ se jedna ugovorna strana – prevozioc obavezuje da stvar koju je primio u cilju prevoza preveze na određeno mjesto ili je preda određenom licu, a druga ugovorna strana - pošiljalac obavezuje se da mu za to isplati određenu naknadu (cijenu).

Ugovor o prevozu je imenovini, dvostrano obavezan i teretan ugovor.

Prevoz robe se može obavljati na više načina, pa se shodno tome, može zaključiti ugovor o: prevozu robe morem, prevozu robe u unutrašnjoj plovidbi, prevozu robe vazдушnim putem, prevozu robe željeznicom, prevozu robe drumom i o kombinovanom prevozu robe.

Ugovorne strane mogu se sporazumjeti da se o pošiljci predatoj na prevoz sačini tovarni list, koji mora biti potpisan od obje ugovorne strane i sadržati sve zakonom propisane elemente.⁷⁴ Postojanje i punovažnost ugovora o prevozu nezavisni su od postojanja tovarnog lista i njegove tačnosti. Za slučaj da nije izdat tovarni list pošiljalac ima pravo da zatraži od prevozioca da mu izda potvrdu o prijemu pošiljke sa istovjetnim podacima predviđenim za tovarni list.

Odnos ugovornih strana

Obaveze pošiljaoca su da: obavjesti prevozioca o vrsti pošiljke, njenoj sadržini i količini, saopšti mu kuda pošiljka treba da bude prevezena, ime i adresu primaoca pošiljke, svoje ime i adresu, kao i sve drugo što je potrebno da bi prevozioc mogao ispuniti svoje obaveze bez odlaganja i smetnji.

Pošaljalac je dužan da obavjesti prevozioca:

- kada se u pošiljci nalaze dragocjenosti, hartije od vrijednosti i druge skupocjene stvari i saopšti mu njihovu vrijednost u času predaje stvari;
- kada se radi o prevozu opasne stvari ili stvari za koju su potrebni posebni uslovi prevoza u cilju preuzimanja od strane prevozioca odgovarajućih mjera.

Obaveze pošiljaoca su da izvrši pakovanje stvari na propisani ili uobičajeni način. Prevozioc ne odgovara za oštećenje pošiljke za slučaj da je prethodno upozorio pošiljaoca na neodgovarajuće pakovanje, a isti je insistirao na transportu. Prevozioc je dužan da odbije pošiljku za slučaj da su nedostaci u njenom pakovanju takvi da može biti ugrožena sigurnost lica ili dobara ili prouzrokovana kakva šteta.

Pošaljalac je dužan da isplati naknadu za prevoz i troškove vezane za prevoz prevoziocu.

⁷³ Član 745-770 Zakona o obligacionim odnosima.

⁷⁴ Sadržaj tovarnog lista, vidi više: član 747 stav 2 Zakona o obligacionim odnosima.

Prevoznik je dužan da:

- izvrši prevoz ugovorenim putem ili ako put nije ugovoren, izvrši ga onim putem koji najviše odgovara interesima pošiljaoca;
- obavještava pošiljaoca o svim okolnostima koje bi bile od uticaja na izvršenje prevoza i postupi po uputstvima koje dobije od njega;
- obavijesti primaoca bez odlaganja da je pošiljka prispjela i shodno ugovoru mu je stavi na raspolaganje i preda mu tovarni list ako je izdat.

Prevoznik odgovara za:

- gubitak ili oštećenje pošiljke od trenutka preuzimanja do njene predaje;
- štetu nastalu zbog zadržavanja u predaji stvari, izuzev ako je isto nastupilo usljed više sile ili činjenice koja isključuje njegovu odgovornost.

Prevoznik, radi obezbjeđenja naplate naknade za prevoz i nužnih troškova koje je imao u vezi sa prevozom, ima pravo zaloge na stvarima koje su mu predane dok ih drži ili dok ima u rukama ispravu pomoću koje može raspolagati njima.